

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE 6/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till ändring av bestämmelserna om skuldansvar i ärvdabalken samt till vissa lagar som har samband med dem

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 mars 2004 en proposition med förslag till ändring av bestämmelserna om skuldansvar i ärvdabalken samt till vissa lagar som har samband med dem (RP 14/2004 rd) till lagutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Liisa Lehtimäki och lagstiftningsråd Markku Helin, justitieministeriet
- riksdagsledamot Kauko Juhantalo, riksdagen
- president Jussi Kivinen, Kouvola hovrätt
- lagman Teuri Brunila, Åbo tingsrätt
- ledande jurist Marja-Liisa Yli-Koski, Statskontoret
- advokat Sirpa Niemistö, Finlands Advokatförbund
- ordförande Timo Mäki, Suomen Perimistöimistöjen Liitto

- offentligt rättsbiträde Juha Niemi-Pynttari, Julkiset Oikeusavustajat ry
- direktör Erkki Kontkanen, Bankföreningen i Finland
- professor Urpo Kangas
- docent, juris doktor Tapani Lohi
- professor Ahti Saarenpää.

Dessutom har utskottet fått skriftligt utlåtande från Garanti-Stiftelsen.

Samband med andra handlingar

I samband med propositionen har riksdagen behandlat regeringens proposition med förslag till lag om europabolag och vissa lagar som har samband med den (RP 55/2004 rd). Eftersom bägge propositionerna innehåller förslag till ändring av en och samma bestämmelse i lagen om företags- och organisationsdatalagen, har förslagen samordnats i detta betänkade.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås ändringar i ärvdabalkens bestämmelser om skuldansvar. Enligt förslaget skall det personliga skuldansvaret för delägarna i ett dödsbo i huvudsak slopas. Delägarna skall i regel ansvara för den avlidnes skulder bara med den avlidnes kvarlåtenskap.

Enligt förslaget kan en delägare dock under vissa förutsättningar bli personligt ansvarig för den avlidnes skulder. Ett personligt ansvar kan uppstå för en delägare som är skyldig att låta förrätta bouppteckning, om han eller hon försummar denna skyldighet, samt för en delägare som avsiktligt lämnat oriktiga uppgifter eller hemlig-

hållit något vid bouppteckningen. Också då ett personligt skuldansvar uppstått på någon av dessa grunder, kan delägaren befrias från ansvar om han visar att försummelsen eller handlingen inte har orsakat borgenärerna skada. Om delägaren inte kan visa detta, men kan visa att beloppet av den skada han har orsakat är mindre än skulden, begränsar sig delägarens ansvar till beloppet av skadan.

Borgenärens rätt att kräva att en boutredningsman förordnas för att förvalta boet skall enligt förslaget utvidgas. Boutredningsmannens befogenheter utvidgas enligt förslaget på så sätt att denne kan besluta om fördelning av egendomen i ett överskuldssatt dödsbo också när det inte

går att träffa avtal med borgenärerna om hur tillgångarna skall fördelas. Enligt förslaget är det möjligt att försätta ett dödsbo i konkurs bara, om det kan anses vara ett ändamålsenligt förfarande för utdelning av egendom till borgenärerna.

I propositionen föreslås också att en fordrans utsökningsgrund inte längre är verkställbar skall betalas sist av dödsboets medel efter boutredningsskulden och den avlidnes övriga skulder.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter att de har antagits och blivit stadfästa, dock inte tidigare än den 1 september 2004 då konkurslagen träder i kraft.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Förslaget till ändring av ärvdabalken omfattar tre viktiga frågor. För det första föreslås i propositionen att de förhållanden under vilka dödsbo-delägarna kan tvingas ansvara för den avlidnes skulder begränsas klarare än nu. Förslagen är angelägna, menar utskottet. Det gällande systemet är mycket strängt för delägarna, eftersom de kan bli ansvariga för en främmande skuld till och med till följd av en rätt liten försummelse. Borgenärernas ställning och behovet av att bouppteckningar görs på ett riktigt sätt leder emellertid till att bestämmelserna om delägarnas personliga ansvar för den avlidnes skulder inte helt kan slopas.

Den andra viktiga frågan i propositionen gäller borgenärernas möjlighet att få dödsboet överfört till en boutredningsman. Enligt förslaget ska borgenärernas ställning stärkas i detta avseende vilket kan anses vara ett slags motvikt till att delägarnas personliga gäldsansvar minskar. Men delägarna skall också i fortsättningen kunna undvika en offentlig utredning av ett dödsbo aningen genom att visa att säkerhet kan ställas för den fordran som hävdas av dem som ansökt om en boutredningsman eller genom att delägarna själva ställer sådan säkerhet. Boutredningsmannens befogenheter föreslås dessutom bli utvid-

gade. En betydande nyhet är att boutredningsmannen i ett överskuldssatt dödsbo föreslås få rätt att besluta om fördelningen av dödsboets medel mellan borgenärerna. Enligt lagutskottets uppfattning är detta förslag synnerligen motiverat eftersom det gör boutredningsförfarandet smidigare och bidrar till att minska onödiga dödsbo-konkurser.

I samband med utskottsbehandlingen fästes ändå mest avseende vid den tredje frågan som tas upp i propositionen och som gäller behandlingen av dödsboskulder som enligt utsökningslagen har förlorat sin verkställbarhet. I materiellt rättsligt hänseende upphör dessa skulder inte att existera även om de har förlorat sin verkställbarhet. Enligt propositionen skall också dessa skulder tas upp i bouppteckningen och betalas av dödsboets medel. Om boet är överskuldssatt skall emellertid skulder som förlorat sin verkställbarhet betalas i sista hand.

Lagutskottet har formulerat vilka missförhållanden som kan uppstå i den modell som föreslås i propositionen. Missförhållandena har att göra med situationer där en skuldsatt person får en betydande förmögenhet efter att skulderna enligt utsökningslagen har förlorat sin verkställbarhet. Från gäldenärens synpunkt är det största missförhållandet att denne inte motiveras till

ekonomisk aktivitet om han eller hon vet att skulderna ändå kommer att beaktas i dödsboet. Detta har negativa effekter särskilt på företagsverksamhet. En mycket skuldsatt person kan dessutom inför sin död överföra egendom på närstående för att undvika att egendomen i samband med boutredningen används till att betala gamla skulder. De föreslagna bestämmelserna kan åtminstone i teorin också på andra sätt ge gäldenären anledning att gå in för finansiella arrangemang som annars inte skulle bli aktuella. Utskottet påpekar att borgenärerna inte är skyddslösa inför detta. Efter gäldenärens död kan borgenärerna ansöka om att dödsboet försätts i konkurs för att på det sätt som föreskrivs i lagen om återvinning till konkursbo (758/1991) ogiltigförklara rättshandlingar som gäldenären har vidtagit. Enligt konkurslagen (120/2004) är det möjligt att försätta ett dödsbo i konkurs också efter de ändringar som föreslås i propositionen bl.a. när detta är ändamålsenligt av särskilda skäl. Enligt utskottet är det klart att detta kriterium uppfylls om det kan antas att medel kan återvinnas till dödsboet. Utskottet har också uppmärksammat att den efterlevande maken i vissa fall kan försättas i en svår situation när dödsboets medel används för att betala också sådana gamla skulder som enligt utsökningslagen redan har förlorat sin verkställbarhet.

Trots de brister som påpekats ovan och oavsett kritiken mot propositionen i övrigt förordar utskottet den också när det gäller behandlingen av dödsboskulder som har förlorat sin verkställbarhet. Utskottet motiverar i hög grad sin inställning med det principiella avgörande som lagutskottet fattade i samband med behandlingen av regeringens proposition med förslag till ändring av utsökningslagen (RP 216/2001 rd) under 2002 års riksmöte. Utskottet accepterade då att utsökningsgrunden när det gäller fysiska personer i regel förlorar sin verkställbarhet efter 15 eller 20 år. Skulden preskriberas emellertid inte slutligt utan gäldenären svarar fortsättningsvis för den. Av lagutskottets betänkande med anledning av ovan nämnda proposition (LaUB 34/2002 rd) framgår att utskottet var mycket medvetet om vilka problem som anslöt sig till

den nya regleringen och som återigen aktualiserats i samband med behandlingen av föreliggande proposition. Utskottet påpekar i detta sammanhang också att utgångspunkten vid översynen av utsökningslagen uttryckligen var att underlätta gäldenärens ställning. Av detta följer ändå inte att gäldenärens arvingar skall få fördelar på borgenärernas bekostnad till följd av att en skuld preskriberats i materiellt hänseende.

Utskottet har inte ansett det motiverat att i detta skede skapa normer som utan särskilda förutsättningar skulle leda till att skulder som förlorat sin verkställbarhet samtidigt skulle anses preskriberade i materiellt hänseende när det gäller dödsbon. Utskottet vill därför särskilt understryka att det också i propositionsmotiven (s. 20/II) sägs att regeringen har för avsikt att utreda vilka arrangemang som förutsätts för att skulder som förlorat sin verkställbarhet kunde anses slutligt preskriberade. Lagutskottet menar att det vore synnerligen viktigt att få till stånd en sådan lagstiftning, och påskyndar därför beredningen. I samband med beredningen är det också skäl att utreda om de bestämmelser som föreslås föranleder ändringar i de bestämmelser som nu godkännts, särskilt med beaktande av den efterlevande makens ställning. Tidtabellen för beredningen bör ta sikte på att en proposition kan behandlas och antas under denna valperiod. Utskottet föreslår ett uttalande om detta (*Utskottets förslag till uttalande*).

Med hänvisning till propositionen och utredning till utskottet finner utskottet propositionen behövlig och motiverad. Utskottet förordar lagförslagen med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Detaljmotivering

1. Lag om ändring av ärvdabalken

19 kap. Om boutredningsman och testaments-exekutor

2 §. Enligt paragrafens 1 mom. kan boets egendom överlåtas till förvaltning av boutredningsman på ansökan av boet eller den avlidnes bor-

genär eller den som ansvarar för betalningen av boets eller den avlidnes skuld. Men boet kan inte överlåtas till förvaltning av boutredningsman, om betalningen av sökandens fordran tryggas av en borgensförbindelse eller någon annan säkerhet eller om delägarna erbjuder sökanden en sådan säkerhet.

Enligt förslaget skall en boutredningsman i princip alltid förordnas om sökanden är boets eller den avlidnes borgenär. Borgenären behöver således inte längre lägga fram utredning om boets överskudsättning eller någon annan omständighet som gör att borgenärens rätt till betalning kan äventyras. Den föreslagna ändringen förenklar förordnandet av boutredningsman och säkerställer utredningen av dödsbon. Under utskottsbehandlingen har det också framförts antaganden om att den sänkta tröskeln för förordnande av boutredningsman kan leda till hot om sådana ansökningar i samband med indrivning. Lagutskottet finner ändå inte detta särskilt sannolikt. Däremot anser lagutskottet det påkallat att borgenären före ansökan om boutredningsman skall vända sig till bodelägarna och till dem framställa en betalningsanmodan samt bereda delägarna en skälig betalningstid. Utskottet föreslår att momentet kompletteras med en sådan bestämmelse.

10 §. Det föreslås ändringar i paragrafens 3 mom., som innehåller bestämmelser om hörande. Enligt paragrafen skall domstolen, innan den meddelar ett beslut om förordnande eller entledigande av boutredningsman, ge delägarna tillfälle att höras, om detta inte väsentligt fördröjer avgörandet av ärendet.

Grundlagens 21 § 2 mom. förutsätter att garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning tryggas genom lag. Av momentet framgår att rätten att bli hörd ingår i dessa garantier. Detaljerna kring garantierna samt eventuella begränsningar av eller avvikelser från dem skall regleras i lag. Det är å andra sidan inte tillåtet att ens genom lagstiftning äventyra någons rättssäkerhet (RP 309/1993 rd, s. 74). Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett rätten att bli hörd är en synnerligen viktig garanti för rättssäkerheten

och att avvikelser endast kan ske av synnerliga skäl. I samband med översynen av konkursförfarandet ansåg grundlagsutskottet att den omständigheten att någon höll sig undan var ett sådant skäl, medan behovet av en skyndsam behandling inte var det (GrUU 13/2003 rd, se även GrUU 8/2004 rd). Med hänvisning till grundlagsutskottets praxis föreslår lagutskottet att momentet ändras så att det blir tydligt att huvudregeln är att en delägare skall beredas tillfälle att höras i de fall som avses i bestämmelsen. Avvikelser från skyldigheten att bereda delägarna tillfälle att höras kan ske endast om det finns anledning att anta att sökandens rätt äventyras på grund av hörandet. I sådana fall är det möjligt att frånta samtliga delägare rätten att bli hörd. I bestämmelsen bör även beaktas den möjligheten att någon av delägarna inte kan nå trots försök. I sådana fall kan ärendet avgöras utan att denna delägare ges tillfälle att höras.

12 a §. Paragrafen föreskriver om boutredningsmannens befogenheter i ett överskudsatt bo. Boutredningsmannen ska i första hand träffa avtal med borgenärerna om betalning av skulderna. Är detta inte möjligt kan boutredningsmannen fatta beslut om betalning av de övriga skulderna med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om den ordning i vilken borgenärer skall få betalning (1578/1992). Boutredningsmannen ska avfatta sitt beslut i en handling av vilken framgår de viktigaste faktorerna som påverkat betalningen av skulderna. Boutredningsmannen skall datera och underteckna handlingen samt lämna en kopia av den till varje borgenär samt på begäran också till boets delägare. I paragrafens 3 mom. finns bestämmelser om rätten att söka ändring i boutredningsmannens beslut.

Enligt motiveringen (s. 27/I) kan boutredningsmannen också själv rätta sitt felaktiga beslut. Utskottet anser att denna rätt för klarhetens skull bör skrivas in i paragrafen. Utskottet föreslår därför att paragrafens 4 mom. kompletteras med en bestämmelse om boutredningsmannens rätt att själv korrigera sitt beslut. Bestämmelsen placeras i paragrafens 4 mom. för att ange att självrättelse är möjligt ännu i det skedet när en

ansökan om rättelse av beslutet är anhängig i tingsrätten. Om beslutet däremot redan har vunnit laga kraft är det endast möjligt att betala ut andelarna i enlighet med den andra meningen i momentet.

12 b §. Utskottet har justerat hänvisningen i paragrafens 2 mom. så att den motsvarar rubriken för 2 kap. i konkurslagen (120/2004).

20 kap. Om bouppteckning

4 §. Utskottet har justerat paragrafens 1 mom. så att den motsvarar motiveringen.

21 kap. Om död persons och dödsbos gäld

11 §. Utskottet har gjort samma ändring i denna paragrafs 2 mom. som ovan i 19 kap. 12 b § 2 mom.

7. Lag om ändring av 14 § företags- och organisationsdatalagen

14 §. Ansvar för att anmälningarna görs. Efter som ett förslag till ändring av 2 mom. i denna paragraf också ingår i regeringens proposition med förslag till lag om europabolag och vissa lagar som har samband med den (RP 55/2004 rd),

måste förslagen samordnas. Utskottet föreslår därför att till momentet fogas en hänvisning till europabolag.

Ikraftträdande

Den ovan nämna samordningen av lagförslag påverkar ikraftträdelsepunkten. Avsikten är att lagen om europabolag och de lagar som har samband med den skall träda i kraft senast den 8 oktober 2004. Eftersom det i lagförslag 7 i denna proposition föreslås en hänvisning till europabolag kan lagarna i föreliggande proposition inte träda i kraft tidigare än lagstiftningen om europabolag.

Förslag till beslut

Med stöd av det som anförs ovan föreslår lagutskottet

att lagförslag 2—6 godkänns utan ändringar,

att lagförslag 1 och 7 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att ett uttalande godkänns (Utskottets förslag till uttalande).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av ärvdabalken

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i ärvdabalken av den 5 februari 1965 (40/1965) 21 kap. 2 a och 12—19 §, av dem 2 a § sådan den lyder i lag 732/2003,

ändras 18 kap. 5 §, 19 kap. 2 § 1 mom., 4 § 2 mom. 10 § 3 mom. och 12 §, 20 kap. 4 § 1 mom., 21 kap. 1 och 2 samt 3—8 §, 9 § 1 mom., 10 § 1 mom., 11 § och 24 kap. 7 §, samt

fogas till 18 kap. 7 § ett nytt 3 mom., till 19 kap. nya 12 a och 12 b § samt till 21 kap. nya 6 a § och 8 a §—8 c § som följer:

18 kap.

Om förvaltning av dödsbo5 och 7 §
(Som i RP)

19 kap.

Om boutredningsman och testamentsexekutor

2 §

Boets egendom kan dessutom överlåtas till förvaltning av boutredningsman på det sätt som avses i 1 §, om boets eller den avlidnes borgenär eller den som ansvarar för betalningen av boets eller den avlidnes skuld ansöker om det. Boet kan dock inte överlåtas till förvaltning av boutredningsman, om betalningen av sökandens fordran tryggas av en borgensförbindelse eller någon annan säkerhet eller delägarna erbjuder sökanden en sådan säkerhet. *Innan ansökan görs skall borgenären framställa ett betalningskrav till dödsboet och bereda det en skälig tid att betala eller ge en redogörelse för dödsboets ekonomiska situation, om inte detta väsentligt fördröjer behandlingen av ansökan.*

4 §
(Som i RP)

10 §

Innan domstolen meddelar ett beslut om förordnande eller entledigande av boutredningsman, skall domstolen ge delägarna tillfälle att höras, om *det inte finns skäl att anta att sökandens rätt äventyras på grund av detta. Ärendet kan också avgöras utan att en delägare ges tillfälle att höras, om han eller hon inte kan nå.* Domstolen kan enligt prövning också ge den avlidnes borgenärer och legatarier tillfälle att höras. I fall som avses i 6 § 2 mom. och 7 § skall meddelande också lämnas den som ansökt om förordnande av boutredningsman.

12 §
(Som i RP)

12 a §

(1—3 mom. som i RP)

Om boutredningsmannen finner att ett i 2 mom. avsett beslut är felaktigt får han korrigera det genom ett nytt beslut i ärendet. När boutredningsmannens beslut har vunnit laga kraft, skall boutredningsmannen betala varje borgenär den utdelning som denne skall få.

12 b §

(1 mom. som i RP)

Bestämmelser om förutsättningarna för *att försätta en gäldenär i konkurs* finns i 2 kap. konkurslagen (120/2004).

20 kap.

Om bouppteckning

4 §

Boets tillgångar och skulder skall antecknas i bouppteckningen sådana de var vid dödsfallet. I bouppteckningsinstrumentet skall också tillgångarnas värde anges. Också *skulder* för vilka utsökningsgrunden upphörde att vara verkställbar enligt 2 kap. 24—26 § utsökningslagen (37/1895) före dödsfallet, skall antecknas bland den avlidnes skulder.

21 kap.

Om död persons och dödsbos gäld1—6, 6 a, 7, 8, 8 a—8 c, 9 och 10 §
(Som i RP)

11 §

(1 mom. som i RP)

Bestämmelser om förutsättningarna för *att försätta en gäldenär i konkurs* finns i 2 kap. konkurslagen.

24 kap.

Ikraftträdandebestämmelse
(Som i RP)

**Om på avtal grundad samförvaltning av
dödsbo**

7 §
(Som i RP)

7.

Lag

om ändring av 14 § företags- och organisationsdatalagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i företags- och organisationsdatalagen av den 16 mars 2001 (244/2001) 14 § 2 mom., så-
dant det lyder i lag /20 , som följer:

14 §

Ansaret för att anmälningarna görs

I aktiebolag, *europabolag*, andelslag, spar-
banker, försäkringsföreningar och statens affärs-
verk är också verkställande direktören ansvarig
för att ändringsanmälan görs samt i bolag på vil-
ka lagen om bostadsaktiebolag (809/1991) till-
lämpas och i bostadsrättsföreningar dessutom
disponenten. Om en enskild näringsidkare eller
en bolagsman i ett öppet bolag eller en ansvarig

bolagsman i ett kommanditbolag avlider, är ock-
så en delägare i hans eller hennes dödsbo ansva-
rig för att ändringsanmälan görs. Ett sådant an-
svar har dock inte en delägare som inte fått nå-
gon fördel ur boet och som utöver att denne tagit
del i bouppteckningen inte har vidtagit några an-
dra åtgärder än sådana som avses i 18 kap. 3 §
ärvdabalken (40/1965).

Ikraftträdandebestämmelse
(Som i RP)

Utskottets förslag till uttalande

*Riksdagen förutsätter att regeringen i
god tid före utgången av denna valperi-
od överlämnar en proposition till riks-*

*dagen om förutsättningarna för att en
skuld, vars utsökningsgrund inte längre
är verkställbar, kan anses slutligt pre-
skriberad.*

LaUB 6/2004 rd — RP 14/2004 rd

Helsingfors den 10 juni 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tuija Brax /gröna
vordf. Susanna Rahkonen /sd
medl. Esko Ahonen /cent
Lasse Hautala /cent
Reijo Kallio /sd
Lauri Oinonen /cent
Heli Paasio /sd
Lyly Rajala /saml

Tero Rönni /sd
Petri Salo /saml
Pertti Salovaara /cent
Minna Sirnö /vänst
Timo Soini /saf
Marja Tiura /saml
Jan Vapaavuori /saml
ers. Harry Wallin /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Risto Eerola.

RESERVATION

Motivering

Vi undertecknade ledamöter godkänner inte utgångspunkten i regeringens proposition enligt vilken skulder som redan en gång förlorat sin verkställbarhet plötsligt skall upptas som skulder i samband med dödsfall och således igen bli indrivningsbara. Också i utskottets betänkande påpekas att denna lösning är behäftad med missförhållanden som enligt vår uppfattning är så betydelsefulla att man inte kan ta så lätt på dem som utskottets majoritet har gjort.

Enligt vår uppfattning är det särskilt oskäligt och oförenligt med regeringens inställning till företagsverksamhet att propositionen i allra högsta grad försämrar möjligheten till företagsamhet. Riksdagen har upprepade gånger påpekat att Filands lagstiftning borde ändras så att den uppmuntrar till företagsverksamhet. När konkurslagen för inte så länge sedan godkändes underströk riksdagen enhälligt hur viktigt det är att ge de inblandade en ny möjlighet. I samband med utskottsbehandlingen av föreliggande lagförslag ansåg många experter att propositionen är dålig uttryckligen från företagsarsynpunkt.

Den företagarfientliga linje som regeringspartiernas företrädare har slagit in på gagnar varken samhällesekonomi eller sysselsättningen. Det finns t.ex. många före detta företagare som fick upphöra med sin verksamhet efter recessionen i början av 1990-talet men som fortfarande skulle kunna främja samhällesekonomi och sysselsättningen om de bara kunde finna en hållbar grund för sin nya företagsverksamhet.

Regeringens proposition är upplagd så att även den efterlevande maken eller dennes och den avlidnes gemensamma efterkommande kan råka oskäligt illa ut om skulder från den avlidnes makes förflutna plötsligt aktualiseras och belastar den egendom som parterna har upplevt som sin gemensamma. Även justitieministeriet konstaterar att om maken har en skuld som har förlorat sin verkställbarhet och för vilken den

avlidne och den efterlevande maken ansvarar solidariskt följer av de föreslagna bestämmelserna faktiskt att även den efterlevande maken åter igen kan bli föremål för indrivning.

Vi ser det som positivt att utskottet enhälligt påtalat behovet av att i ett senare skede ännu bedöma om den föreslagna modellen orsakar behov att se över de bestämmelser som nu godkännts med beaktande särskilt av frågor i anslutning till den efterlevande makens ställning. Vi anser att den efterlevande makens ställning skulle bli klarare om den omtvistade bestämmelsen ströks i förslaget.

Under expertutfrågningen har det dessutom framkommit att den misslyckade lösning regeringen har gått in för kan leda till att gäldenären vidtar icke-önskvärda åtgärder som är välbekanta inom den grå ekonomin. Regeringens proposition kan leda till att gäldenären sköter sina ekonomiska angelägenheter så att hans eller hennes egendom inte kan utnyttjas av borgenärerna. Detta är möjligt t.ex. genom att överföra all betydande egendom i någon annans namn.

I regeringsskretsar har man medgett att lagstiftningen är problematisk men motiverat den lösning man gått in för med resultatet av översynen av utsökningslagen 2002 som ledde till att en skuld i materiellt hänseende i regel kvarstod även om en dom eller en annan utsökningsgrund som gällde denna skuld förlorade sin betydelse efter att tidsfristen löpt ut. Denna motivering är vilseledande och i samband med expertutfrågningen framgick det entydigt att ifall lagen godkänns i den form vi föreslår nedan står den inte i något avseende i konflikt med den utsökningslag som godkändes under 2002 års riksmöte.

Förslag

Med stöd av det som anförs ovan föreslår vi

att lagförslag 1., 2, 4 och 5 godkänns med följande ändringar (Reservatio-

nens förslag till ändringar) enligt följande.

Reservationens förslag till ändringar

1.

Lag

om ändring av ärvdabalken

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i ärvdabalken av den 5 februari 1965 (40/1965) 21 kap. 2 a och 12—19 §, av dem 2 a § så-
dan den lyder i lag 732/2003,
ändras 18 kap. 5 §, 19 kap. 2 § 1 mom., 4 § 2 mom., 10 § 3 mom. och 12 §, 20 kap. 4 § 1 mom., 21
kap. 1 och 2 samt 3—8 §, 9 § 1 mom., 10 § 1 mom. och 11 § och 24 kap. 7 §, samt
fogas till 18 kap. 7 § ett nytt 3 mom., till 19 kap. nya 12 a och 12 b § samt till 21 kap. nya 6 a § och
8 a §—8 c § som följer:

18 kap.

Om förvaltning av dödsbo

5 och 7 §
(Som i LaUB)

19 kap.

Om boutredningsman och testamentsexekutor

2, 4, 10, 12, 12 a och 12 b §
(Som i LaUB)

20 kap.

Om bouppteckning

4 §
Boets tillgångar och skulder skall antecknas i bouppteckningen sådana de var vid dödsfallet. I bouppteckningsinstrumentet skall också tillgångarnas värde anges. (*Utesl.*)

21 kap.

Om död persons och dödsbos gäld

1 §
Boets och den avlidnes skulder betalas av boets medel. (*Utesl.*)
(2—4 mom. som i LaUB)

2—6, 6 a, 7, 8, 8 a—8 c ja 9—11 §
(Som i LaUB)

24 kap.

Om på avtal grundad samförvaltning av dödsbo

7 §
(Som i LaUB)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i LaUB)

2.

Lag

om ändring av 90 och 99 § äktenskapslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i äktenskapslagen av den 13 juni 1929 (234/1929) 90 §, sådan den lyder i lag 411/1987,
(*utesl.*) som följer:

90 §
(Som i LaUB)

99 §
(*Utesl.*)

Ikraftträdandebestämmelsen
(1 mom. som i LaUB)
(2 mom. *utesl.*)

4.

Lag

om ändring av konkurslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i konkurslagen av den 20 februari 2004 (120/2004) 2 kap. (*utesl.*) 5 § (*utesl.*) mom. som
följer:

2 kap.
Förutsättningarna för att försätta en gäldenär i konkurs

2 §
(*Utesl.*)

5 §
(Som i LaUB)

12 kap.
Konkursfordringar, bevakning och utredning av fordringar

1 §
(*Utesl.*)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i LaUB)

5.

Lag

om ändring av 6 § lagen om den ordning i vilken borgenärer skall få betalning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 30 december 1992 om den ordning i vilken borgenärer skall få betalning
(1578/1992) 6 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 678/2002, som följer:

6 §	(6 punkten som 7 punkten i LaUB))
<i>Efterställda fordringar</i>	_____
Sist skall betalning erläggas för: (1—5 punkten som i LaUB) (LaUB 6 punkten <i>utesl.</i>)	Ikraftträdandebestämmelsen (Som i LaUB)

Helsingfors den 10 juni 2004

Tuija Brax /gröna
Timo Soini /saf
Jan Vapaavuori /saml
Petri Salo /saml

Lyly Rajala /saml
Minna Sirnö /vänst
Marja Tiura /saml